

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontái”
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: egyelőre vasárnaponként.

Előfizetési díj:
Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 20 fillér.

A vidéki kultúra.

Akik képiállításokkal, felolvasásokkal, hangversenyekkel és hasonló eszközökkel akarják a vidéken a kulturát és a kultúra iránt való érdeket gyarapítani, azok nem mélyednek el a bajgyökeréig. Ideig-óráig tartó érdeklődést ezek az eszközök is tudnak kelteni egyes művelődési kérdések iránt, de nem lehetnek állandó hatással, mert azt csak állandó eszközökkel nálunk lehet elérni. Sajnos, ilyen állandó eszközökkel nálunk csak a székesfőváros rendelkezik. Vidéki város, amely számottevő nyilvános kulturális intézettel büszkélkedhetne — alig van. Jóleső kivétel e tekintetben Szeged, melynek van kulturpalotája s e palotában elég gazdag tárlata.

Örvendetes tényként kell konstataálnunk, hogy most erős mozgalom indult meg, hogy más városokban is létesüljenek hasonló intézetek. E mozgalmat nem kell félreérteni. Nem arról van szó, hogy vidéki városok számára világra szóló gyűjteményeket létesítsünk, csak arról, hogy minden nagyobb vidéki várost a maga

arányainak megfelelő nyilvános gyűjteménnyel lássunk el. Főleg pedig oda kell törekedni, hogy minden vidék a maga speciális anyagát hordja össze ilyen nyilvános gyűjteménybe.

Ezeket a gyűjteményeket természetesen egy diszesebb helyiségbe kell összehordani. Nem kell a kulturpalotának tulságos nagy méretűnek lenni, de ajánlatos, hogy a külseje is feltüntesse középület voltát.

Az ilyen kulturpalotába a tudomány és művészet különféle ágait egyesíteni lehet. Berendezésére mintául szolgálhat a szegedi kulturpalota. Legyen benne nyilvános könyvtár is megfelelő olvasó teremmel.

Fontos atkatrésze lehet a kulturpalotának a néprajzi gyűjtemény. Sőt ez lehetne mindenütt a leggazdagabb és legjellegzetesebb tárlat. Néprajza minden vidéknek van, egyes vidékeken igazán gazdag és változatos. A néprajzi anyagot minden vidék olesón és gazdagon összehordhatja. Természetes, hogy a néprajz keretében a speciális házi ipar is helyet foglalhat, így a kulturpalota egyuttal a nép iparának az érdekeit is

szolgálhatja. Könnyen nyílnék mód a néprajzi történetek számára gyűjteményt szerezni; minden vidék népénél találhatók régi népviselet, régiebb népszokásoknak maradványai és ezek összesítve, gazdag anyagot szolgáltatnak az etnografia művelői számára.

Ily etnografiai gyűjtemények európai hírűvé is tehetnek egy-egy vidéki tárlatot és semmi kétség, hogy számos külföldi érdeklődő felkeresne némely vidéki várost csak azért, hogy a magyar népnek s a magyarországi nemzetiségnek etnografiáját megismerje. A szegedi kulturpalotában ez a nagy hiány érezhető.

Művelődéstörténeti adatokat is kell gyűjteni a vidéki kulturpalotában. Ebben is lehet speciálizálni. Majd minden régiebb eredetű vidéki városunknak van speciális kultúrtörténete. Kassa, Lőcse, Késmark, Kolozsvár, Brassó, Székesfehérvár, Sopron stb. mind rendelkeznek kultúrtörténeti maradványokkal. Meg vagyok győződve, hogy egy-egy régi városunk lomtárából egész kis gyűjtemény kerülhetne ki.

Természetrizai gyűjteményt is könnyen és olesó szerrel teremt-

TÁRCA.

Az agitátor.

Perzselő júliusi nap. Még a szunyog is elül a fű tövében, nem bírja a nagy meleget. A levegő nehéz és fojtó. Az aratók arcára kiült a kín. Hihetetlen mennyiségű vizet isznak, de csak alig néhány percze csillapodik a belső forráság. Akkor megint isznak, az asszonyok versenyt a férfiakkal. Nem beszélnek, csak itt-ott hallatszik egy-egy sóhajtás vagy szitok a nagy meleg mián. Az emberek mintha megbódultak volna, a düh egy bizonyos nemével csappják végig a kaszát a dus kalászkokon, nem látnak, nem hallanak, igazán csoda, hogy az éles kaszával kárt nem tesznek egymásban.

Valami esendes zümögő hang vegyül bele a munka némaságába; harangszó. Nagy András fölemeli a kaszát:

Huja!

Dél van. Az emberek abban hagyják a munkát megindulnak az árokpárti ákácok felé. Ott tartják az elemózsiát. Leheverednek az aszott fűre, de nem az árnyékba, mert az nincs. S előkerül a kis batyukból az étel: kenyér, szalona, hagyma, paprika. A fiatalabbak is megtértek az új vizszálmánnyal. Akiknek asszonya van, melléje ül, egy-két legény is elhelyezkedik egy-egy leányzó körül. Esznek, közbe megin-

dul a beszélgetés. Gyéren folyik ajkukról a szó, immel-ámmal esznek, a nagy hőség elvész az étel után való vágyakozást.

Csak egy ember ül külön, valami husz lépésnyire a többiektől. Magas, erős barna ember, apró, égő szeméből sugárzik az értelem. Külömbözik a többiektől abban is, hogy nem gatyva van rajta, hanem nadrág, igaz, hogy kopott és rongyos. De a munkába ilyen kell.

Szabó Lajosnak hírvják. Nyolez esztendő előtt került el hazulról s a tavaszszal hozták haza szuppon Budapestről. Nem hogy valami rossz ember lett volna, hanem fölesapott szociálistának. Valami gyűlést tartottak a munkanélküliek és Szabó Lajos volt az egyik szónok. Olyasvalami szaladt ki a száján, hogy le kell rombolni a képviselőházat. Ezért elítélték ötven napra és hazatolonczolták öt mindörökre a fővárosból.

Szabó Lajos, ahogy haza jött ropantul el volt keseredve. Úton uttfélen szidta az urakat, de meg a papokat is. Az emberek eleinte nagy lelki gyönyörűséggel hallgatták, de amikor a káplán kipredikálta, hogy alkárhozik az a lélek, aki Szabóval barátkozik, egyszerűen megváltozott a hangulat. Kerülni kezdték a nagyvárosból jött embert és amikor a szolgabíró is maga elé ezitállatta s oem eresztette haza egy hétig, teljesen elfordultak tőle. Hogy hogy nem, valaki kisütötte róla, hogy az ördöggel is ezimborál, az szállta

meg a nyelvét, azért tudja a beszédével meghódítani az emberek úgy érezték, hogy kapát-kaszát kell ragadniok és neki menni az uraság kastélyának.

És szomorú napok virradtak az agitátorra. Elment volna a falujából, de hova? A község határából nem volt szabad ki-mozdulnia, aztán meg nagy a nyomoruság odakünn is. Munkát azonban nem kapott sokáig. Naphosszat ott hevert öreg anyja viskójában a szalmán, vagy az udvaron az eperfa alatt. És bámulta a szállongó fellegeket. Napok multak el, anélkül, hogy szólt volna. Kíhez is, mit is beszéljen itt ebben a fészekben, ahol még az ördögben is hisznek. Végre is megunta a krumplit, érezte, hogy elbágyad a teste s rossz táplálkozástól és munka után nézett. Aratás idő volt, égető szükség a munkás kezekre s az uraság felfogadta.

Külön dolgozott a többiektől, napok óta szavát nem hallották.

Ugy látszik, megjavult, mondta a káplán ur, mikor hírvl hozták neki, hogy az agitátor milyen esendes ember lett.

S ahogy most ott ült az égető nap sugárban, egyedül, elkagyottan, Szabó Lajos szívében tiszterres erővel támadt fel a gyűlölet a vllág ellen. Jól hallotta, többiek róla beszéltek. Nagy András vitte a szót:

— Nono, akasztófa lesz a vége. Aki az urakkal ujjat huz, elpusztul, mint a kóró.

hetnének a vidéki városok. Ha rendszeresen összeállítanák a természeti világát, egyuttal közelebb hoznák a nép lelkéhez a természetrajzot. Az ilyen gyűjteményekből megtanulná a vidék lakossága, hogy minden fűszálacska, minden bogárka része a természet végtelen rendszerének: a világegyetemnek. Hisz a műveltség éppen abban nyilvánul meg leginkább, hogy az ember minden dolgot, amely környezi, amiben él, ért és felfog; hogy a világ dolgait tud gondolkozni s a dolgokat nem véletlen szüleménynek tartja, hanem egy nagy rendszer alkatrészeinek.

Ezt az igazi műveltséget oltatná be a vidék lakosságába az ilyen kulturintézet. Ilyen művelt felfogásra nevelne a kulturintézet s módot nyújtana a vidék lakosságának az ismerésre. Legalább megirányítaná az ilyen ismeret felé a vidéket s már maga ez az irányítás is nagy haladás volna a mai állapotokhoz képest, mikor a vidéken nincs semmi, ami irányítaná a vidék lakosságát és buzgalmat keltene benne a kulturális haladásra.

Természetesen a kulturpaltákban képgyűjtemények is helyet foglalnának.

Nem sürgethetjük tehát eléggé hogy teremtsenek a vidéken kulturpaltákat. Ez emelné a vidék életét a művelődési intézményekben is európai nivóra.

Nemzetiségi mozgolódások.

A nyár folyamán összejöveteleket szoktak tartani a nemzetiségek. Ismeretesek a majálisok a Stur sziklájánál, melyet a híres tót politikusról neveztek el. Egyes fürdőhelyeken is találkoznak az egyes nemzetiségek vezetői, sőt néha

Szabó Lajos fölkel helyéről s beleyebb vonult az akácok közé. Nem akarta hallani, mit mondanak róla földieik, akiket utált. Mert fölforhat benne a düh és akkor bolondot csinál. Talán agyon is ütök. Bevonult a tönpe fák sűrűjébe és leheveredett a száraz, poros földre. Azon gondolkodott, hogy mi lesz vele. Itt meg nem lehet. Hej, legjobb lenne nem is élni...

Asszonyi hang ütötte meg a fülét. Leányzó volt, szőke, sovány a korai sok munkától megöregedett. De nyájas, behizelgő volt a hangja.

— Lajos, szólj, Szabó Lajos!

Az agitátor megvető pillantást vetett a lányra

— Mi kell, Trészi?

— Semmi, csak eljöttem Ugye szabad maga mellé ülni.

— A férfi vállat vont.

— Mit akarsz?

— Semmit.

— Lekuporodott a legény mellé.

— Én nem vagyok olyan mint a többi, mondta. Én nem félek magától. — Bámom is én, ha félsz is.

— Tudja, hogy nem bánja, sohajtott a leány.

Szabó Lajos fölnézett. Két könyvesebb csillogott a leány szemében. Az agitátor ellágyult.

— Hát mit akarsz velem? Elég nekem a magam baja.

— Ugye, nem kellek magának?

ilyen fürdőhelyeken megtörtént magyarellenes tüntetésekről is szoktunk olvasni a nyár folyamán. A míg az öreg Strossmayer mozogni tudott, rendszerint Rohics fürdőben tartotta meg évi meetingjét a délszláv politikusokkal.

Elmaradhatatlan nyári mulatság a Zsivena tót nőegyletnek nagygyűlése Turóc-Szent-Mártonban, hová ez alkalommal Csehországból, is érkeznek vendégek. Ez a Zsivena, mint közművelődési és jótékonyági egyesület van bejegyezve, mégis azonban nem egy izben jelentékeny politikai tüntetések színhelye lett a Zsivena közgyűlése. A tót pánszláv agitátoroknak méregfoga úgy látszik kihullott, mert egy pár év óta keveset hallunk róluk. Ha kissé mélyebben keressük a politikai okokat, úgy a felsőmagyarországi tót pánszláv agitátorok mély esőndjét valószínűleg annak kell tulajdonítanunk, hogy az orosz segély, mely különösen a nyolcvanas években busásan kijárt, most hosszabb idő óta elmaradt. Mint tudva van, Oroszországban egy nagy szláv jótékonyági egyesület működött, mely a jótékonyág címen orosz propagandát tudott csinálni más államok szláv alattvalói között. Ujabb időben azonban némelyek szerint ez az orosz-szláv jótékonyági egyesület összevonta működésének határait és inkább Oroszország területén költi el pénzét, legfeljebb a bolgárokat és a montenegrókat segíti, bár ezeket is igen jelentéktelen mérvben.

Némelyek ezt akként magyarázzák, hogy ezen szláv jótékony egyesülettől az orosz kormány megvonta az eddig megadott óriási összegű szubvenciót, mert látta, hogy a külföldi szlávok pénzbeli segélyezésének gyakorlati eredménye úgy sines. Ezenfelül az orosz politkában is változás állott be, amennyiben különösen az osztrák-magyar monarchia ellen Oroszországnak nincsenek támadó céljai, ennél fogva nem kell keresni az itteni szlávoknak rokonszenvét, esetleges katonai operáció bekövetkezésére nézve.

— Nem, mondta durván Szabó Lajos. És ha kellenél, akkor se kellenél.

Trészi bambán bámult a legény szemébe.

— Mert nekem nem való asszony, magyarázta annak.

A leány nem felelt lehajtott a fejét és a könyvek egymás után peregetek le az arczáról.

Az agitátor végig heveredett a földön és behunyta a szemét. Ime, egy teremtet lélek, aki ragaszkodik hozzá, holott a többiek kitaszították, mint a veszett kutyát. Szeret, az bizonyos. Nem először környékezi, meg de mindannyiszor goromba szóval elutasította. S mégis mint a hű kutya, minduntalan visszatér. Aztán nem is olyan szegény leány. Ha férjhez megy, ki jár az is maradna valami. Mindjárt volna becsülete a faluban. Akkor nem is járna többet napszámba. Gazdálkodna a sajátján.

— Aztan eljőnnél hozzám? Kérdezte inkább öntudatlanul.

— Ó Istenem! sóhajtott a leány.

— Eljőnnél?

— El.

— Nohát majd vasárnap eljövök hozzátok, felelte Szabó gyors elhatározással. De most eredi. Nem akarom, hogy hamarabb kitudódjon.

— Eredj, sürgette, amikor látta, hogy az ujjongó leány lassan mozog.

Kezet nyújtott s a leány elment. S

Sőt az orosz külpolitika jóformán mindkét szemével keletre néz, mert azt parancsolják az oroszok világhatalmi érdekei. S ezt a politikát követvén, inkább a biztos jó barátságot és egyetértést keresik Ausztriával és Magyarországgal. Ekként elmaradván az évi szubvenció, a turóc-szent mártoni tót lapok és a tót tanítók, papok és ügyvédek is elcsöndesedtek. A Zsivena egyszerű helyiérdékű egyleti jelentőséggel bír.

Érdekes, hogy míg ezek a felsőmagyarországi tót nemzetiségek nagy pánszláv világpolitikával foglalkoztak, addig majdnem passzivitással viseltettek a magyar belügyek iránt. Nem is hallottunk arról eddig, hogy a tótoknak külön belföldi politikai programjuk lenne. Az idén bontották ki először a választási korteslobogót. Az idén tették először közzé választási programjukat, melyben különösen hangoztatják a magyar állam egységéhez és feloszthatatlanságához való törhetetlen ragaszkodásukat, csupán a nyelvegységet nem akarják tűrni és a nemzetiségi vidékeken az illető vidéki és népnyelvnek használatát követelik úgy a közigazgatásban, mint az igazságszolgáltatás terén. Ezenkívül még némely ipari és közlekedési előnyöket szeretnének kivívni a tótok által lakott vidékek számára. Nem is olyan nagyon veszedelmes az egész program, sőt nagyjában és egészében a magyar országgyűlési néppárt is hasonló programot követ.

Ez is az idők jele, hogy a nemzetiségek, melyek eddig külpolitikában utaztak és folyton szövetségeket kerestek a külföldön, most egyszerre felhagynak a választási passzivitással, és szint vallanak a belpolitikában is. Hasonló tüneteket észlelünk a délmagyarországi szerbek körében, kik szintén mindinkább befelé kezdenek politizálni. Mert ma összes politikai vágyaikat a szerb egyházi kongresszus összehívásának kérdése tölti be. Bezzeg ezelőtt huszonöt évvel, midőn Miletics Szveto-

ahogy az agitátor utána nézett, úgy rémlett neki, miúta az a piros keszkenő, ami a leány nyakán lógott nagy-nagy vörös zászlóvá változna. Olyant hordott ő Pesten, amikor kivonultak az elvtársak. A zászló lengett lobogott a szélben és ő tele tudóval ordította:

— Eljen a forradalom!

— Eljen, döbögte vissza ezer hang.

Ó, az volt a szép idő! Hogy üvöltöztött a tömeg, amikor ő beszélt! Hogy üvöltöztött a tömeg, amikor ő beszélt! Hogy emelték a levegőbe!...

Vége, vége!

Az agitátor fölállott. Nagy teste kilátszott a törpe akácokból. Ragyogó szemmel nézett nyugat felé: ott van a nagy város, ott csinálják meg a szabadságot! Ott az ő helye, ott a világosság, amely még csak kezdődik, de el fogja árasztani a földet. Ott az ő elveszett paradicsoma.

És az agitátor kirohant a bokorból. Fölkapta kabátját, körül sem nézett s futó lépésben indult nyugat felé. Az emberek csodálkozva néztek utána. Hova megy?

Vissza a városba. Szonokolni, izgatni, lobogtatni a vörös lobogót. Vissza fognak ugyan toloncolni, de ő ismét vissza fog térni oda, ahol elemében érzi magát. Mint a hol a vízben. És vissza fog térni százszor.

Erdősi Dezső.

zár az orosz cár barátságával dicsekedve csinálta a nagy szerb birodalmi politikát, a kongresszussal vajmi keveset iörödtek. Ma pedig a szerbek összes politikai törekvéseit a szerb egyházi kongresszus összehívásának kérdése, egy tisztán szerb egyházi belügy meríti ki.

Mini tudva van, a szerb egyházi kongresszust 1897-ben összehívták. A kongresszus a következő évben meg is kezdte működését, mely azonban eredményre nem vezetett. Már a kongresszusi választásoknál két pártra szakadtak a szerbek, u. m. a pátriárka személyes pártjára és a pátriárkaellenes pártra.

Ezen ellentétek a kongresszuson még inkább kiélesedtek és a támadások célpontját Brankovics György pátriárka képezte, kit borzasztó visszaélésekkel vádoltak. Ezen vádaknak súlyt kölcsönözött, hogy még a püspökök zsinatján is előhozták a vádakát és Zmejanovics Gábor verseci püspök kijelentette, hogy mindaddig nem tárgyal a pátriárkával, amíg csak ez nem tisztázza magát az ellene felhozott és egyéni becsületbe vágó vádak alól. A verseci püspöknek ezen fellépése még inkább ösztönzésül szolgált a pátriárka ellenfeleinek, úgy, a kongresszus működése majdnem lehetetlenné lett amiatt, mivel az ellenzék addig nem akart napirend tárgyalásába bocsátkozni, amíg a pátriárka fölött törvényt nem ült. Miután azonban ez ellenkezett az eljárási szabályokkal, a királyi biztos elnapolta a kongresszust bizonytalan időre.

Sajnos, hogy a szerb egyházi belviszályok mindaddig le nem esillapultak. Állítólag a pátriárka a béke kedvéért hajlandó volna lemondani állásáról, ezt a hirt azonban mindannyiszor megcáfolják.

Nagyon természetes, hogy a magyar kormány nem avatkozhatik ezen párt-surlódásokba és kötelelességszerűen be kell várnia azt az időpontot, midőn a kedélyek annyira lecsillapodtak, hogy a kongresszus működése többé gátlólag zavartatni nem fog. Ezt várja már a kormány évek óta, de mindaddig nincsenek biztosítékaik arra nézve, hogy a kongresszus összehívása sikerre fog vezetni, ámbár folyton ösztökélik a magyar kormányt, hogy ennek már itt az ideje.

Legujabban a pátriárkaellenes párt mozgolódik a szerb kongresszus sürgős összehívása tárgyában. Nagy-Becskerek-ről vettünk egy hangzatos felhívást, melyben a 150 tekintélyes szerb aláíró zajoson követeli, hogy a kongresszust azonnal hívják össze, mert az egyház kebelében ujjal felmerült visszaéléseket orvosolni más uton nem lehet. A kongresszusi teendők megbeszélése végett a hó 19-én ugyancsak Nagy-Becskereken választói gyűlést tartanak. A nagy-becskerek-i levelek kiemelik azt is, hogy a kongresszus további összehívásának elodázása egy olyan súlyos sérelem lenne a szerb nemzetiségiekre, hogy ezeknek elkeseredését csak fokozná a kormány ellen. Ezt pedig most különösen az országgyűlés választások előtt tenni nem állana érdekében a kormánynak. Ha tehát a kormány meg akarja nyerni a szerbek többségének támogatását, úgy

haladéktalanul hívja össze a kongresszust.

Mi azt hisszük, hogy a pátriárkaellenes párt azért követeli most a kongresszus összehívását, mert érzi hogy jelentékenyen megerősödött és a pátriárka vád alá helyzését keresztül tudja vinni. Eddig is igen erős ellenzékét képeztek a pátriárka ellenfelei és úgy látszik, hogy a szünet alatt még nagyobb tét hódítottak. Azonban még úgy állanak a szerb pártviszonyok, hogy egymásnak igenis jelentékenyen árthatnak az ellenfelek, de egymást legyőzni még nem képesek. — Nézetünk szerint akkor lenne célszerű összehívni a kongresszust, ha akármelyik párt abszolút többséget biztosítana magának a kongresszuson és így akaratának érvényt is tudna szerezni. A meddő viaskodások céljából valóban nem tartanok érdemesnek a kongresszus összehívását. Valamint nem törődünk a radikálisok azon fenyegetésével, hogy ha a kormány nem jár el az ő szájuk ize szerint, úgy az államellenesség miatt feloszlatott Omladina együletet újból feltámasztják, s ennek kezébe adják a további akció vezetését. Mert hiszen amint el tudunk banni az Omladinával ezelőtt, most is csak megbirkóznánk vele. Az ilyen gyerekes fenyegetést egyszerűen visszautasítjuk. A szerbeknek pedig maguknak áll jól felfogott érdekükben, hogy bizalmat keltsenek a kormányban akciójuk iránt, mert különben aligha érhetnek célt a kongresszus összehívására irányzott mozgalmukkal.

R

A braganzai herceg és a kísérete Nagy-Kikindán.

Azokkal a különféle és az igazságnak meg nem felelő verziókkal szemben, melyek a fővárosi lapokban megjelennek, kötelelességünknek tartjuk, hogy a városunkban előkelő társadalmi állású civítek és katonatisztek közt lefolyt afférről a legauthenticusabb forrásból merített előadás alapján a nagy közönség előtt tiszta képet rajzoljunk.

A tárgyilagos tényállás minden más czélzatos híreszteléssel szemben a következő:

F. hó 14-én este 10 órakor a „Nemzeti szálló” kerti helyiségébe sárosan, beállított egy négytagból álló katonatiszti társaság, a mely a mint csakhamar híre terjedt, a braganzai hercegből s kíséretéből: gróf Haller Jenő huszárhadnagy, a herceg hadsegéde, Fanta Géza, báró Durneiss és Pauer István huszár főhadnagyokból állott. A herceg automobilon Aradról Beodrara igyekezett, de baleset folytán kénytelen volt estére városunkba visszatérni.

A társaság jókedvűen vacsorázott, cigány zene mellett mulatott, sőt a braganzai herceg széles jókedvében a czimbalmon maga is bemutatta a társaság kértére a zenében való jártasságát. Ere vonatkozólag érdekes nyilatkozatot tett a czimbalmos, mikor az egyik huszártiszt azt a kérdést tette hozzá:

„Na more! játszott e már a czimbalmodon királyi herceg?”

„Hát kérem alássan, herceg még

nem játszott, de goróf meg báró, azs már igen! Hanem egyik se tudott muzsikálni.”

Ez alkalommal a kerti helyiségben egy közel asztalnál vacsoráltak és vacsora után is együtt beszélgettek Dr. Bogdán Zsivkó polgármester, Dús Sándor v. főügyész, Roeszner Imre ny. huszárkapitány, v. közgyám, Szoboszlay Zoltán kir. törvényszéki albiró, Kandell Zsigmond és Hoffmann János ig. tanító.

A czivil társaság hazafelé indulóban egy feketére betért a kávéházba és helyet foglalt a sarokasztalnál. A tiszt társaság is bevonult a kávéházba s ott folytatta a mulatozást, a Kassával szemben. Itt történt az, hogy Hoffmann János, a ki köztudomásulag rövidlátó, a kávéházba bejötté alkalmával a tisztek asztala mellett elmenve, szemüvegén keresztül élesen megnézte a katonatiszti társaságot, mire az egyik tiszt megjegyezte: „mir scheint, der will uns ankrakelern!“, s megbizták Pauer főhadnagyot, mint helybelit, hogy Hoffmantól kérjen magyarázatot. A magyarázat közmegelegedésre történt s a tisztek Hoffmannal békepoharat üritettek.

A braganzai herceg és két kísérete ezután eltávozott s aludni tért. A kávéházban a tisztek közül csak gróf Haller Jenő és Pauer István maradt.

Haller gróf a czivil társaság előtt ismerős Pauer főhadnagy bemutatása után a czivil társaság asztalához lépett s velök barátságos beszélgetéssel pezsgőt ivott. Szóval a két asztal egyesült.

A pezsgőtől felhevült Haller gróf összefüggés nélkül a szőnyegen forgó diszkurzussal, minduntalan azt hozta fel, hogy ő a herceg személyes biztonságának megvédésére van hivatva s mint ilyen bárkivel kész szembe szállni.

— Meine Herren, ich bin zu haben!

Ezt a hadnagy annyiszor ismételte, hogy a polgármester végre indítatva érezte magát annak kijelentésére, hogy N.-Kikinda falai között, melynek lakossága eredetileg szintén katonaságból alakult, és a mely vendégszeretetéről méltán híres, — a herceg és kísérete feltétlen biztonságban van és senkinek különös védelmére szükség nincs, legyen tehát a gróf a herceg miatt teljesen meg nyugodva, és mulasson, ha akar, aggodalom nélkül.

Hogy pedig a polgármester eme megjegyzése a legudvariasabb volt, mutatja az, hogy pohárköszöntő formájában volt mondva.

A polgármester szavait pohárkocczintás követte, kocczintott is a társaság minden egyes tagjával, kivéve Hoffmann tanitót, a ki véletlenül nem vette észre a grófnak feléje nyújtott poharát. Ebből keletkezett között heves szóvita keletkezett, amelynek során a gróf előbb lecsatolt kardja után kapva, ki akarta azt hüvelyéből rántani. Azonnal észrevette ezt a társaság. Hirtelen körülfozták, dr. Bogdán Zsivkó a kardot könnyű szerrel magához vette és így megakadályozta a kard kihuzását a nélkül, hogy bárminemű tettelegesség történt volna.

Ez alatt Pauer főhadnagy, nem tudva mire vélni azt, hogy bajtársát

a civilek oly hitrelességgel körül fogták, kardot rántott, de mielőtt használhatta volna, Hoffmann jobb kezével megkapta a kardot és a következő pillanatban a társaság másik két tagja a főhadnagyot is körül karolta.

Természetes, hogy a lefolyt jelenet a rendőrség figyelmét is magára vonta, de a dologba nem avatkozott, mert erre semmi szükség nem lévén, a polgármester rendelkezése a kávéházból eltávozott.

A kedélyek az adott kölcsönös magyarázatok után lecsillapodván, a polgármester visszaadta Haller grófnak a kardját. Megjegyezzük, hogy a társaság egyrésze, civilek és tisztek a mulatozást tovább folytatta.

Ez a tiszta tényállás, melyet az utca fantáziája még a rendesnél is jobban nagyított és erősebben színezett, mert a város előkelő emberei és egy uralkodó herceg s kísérete szerepeltek benne, tehát mindenképp alkalmas anyag volt arra, hogy a fantáziát minél magasabbra csigázza.

A fővárosi és a vidéki hírlapok, bizonyára az utca fantáziájának hatása alatt álló tudósítók nyomán, a legképtelenebb valótlanosságokkal tódítva irtak az esetről. Hogy a tudósítások mily kevésé számoltak a való tényekkel és egyenesen csak az utca mendemondái nyomán indultak el, mutatja az, hogy még a szereplők neveit sem tudták lapjaiknak híven megnevezni.

A tudósítások valótlanágának kulcsát egyébként a polgármester személyére vonatkozó tendenciák adják meg. Fel kellett ezt az eseményt mindenképp használni arra, hogy dr. Bogdán Zsivkó személyét meghurcolják.

Ez azonban felette balul ütött ki. Gróf Haller Jenő hadnagy olvasván a hírlapi közleményeket, N.-Kikindára utazott két tiszt által sajnálkozását fejezte ki a polgármester méltatlan meghurcoltatása felett s valótlanul jelentette ki a hírlapi közleményeket, melyek első forrásánál, a Szegedi Naplónál meg is tette a lépést az iránt, hogy a valótlan tények híresztelőjét felelősségre vonja.

Romániai székely gyermekek.

Alig van elhagyatottabb teremtése az istennek mint a romániai székely gyermek. Legtöbbje iskolát nem lát, templomot nem látogat. Felhagyodik a konyhákban, az istalókban, szakácskodó anyja vagy kocsisok apja mellett. Betűt nem ismer, imadkozni nem tud. A felnőttekkel, apjával, anyjával szórakozik, mulat a kocsisoknál. Csáját, cujkát iszik, dulesácát nyálankodik. Megismeri korán a nagyok mulatságát, de megszokja a koplalást is. „Egyszer dobi, máskor kopi”, vértévé válik a rendetlenkedés, a holnappal való nem törődés.

A legjobb esetben lesz ami az anyja, vagy az apja. A leányból szolgáló, szakácsné, a fiúból kocsis, napszamos, nemzedékeken áthányódo proletár.

Magyar iskola csak egy pár nagyobb városban van, 4 elemi osztályos. Akik hozzáférhetnek, jobb állású családok, iparosok gyermekei, azok

sem vihetik tovább, mert a 4 elemi osztályos megszakad a magyar nyelvű tanulói pálya. A gyermekek nagy részét ezek is téltelenségben ölik át, a komolyabb életcél, az ambíciót a nemes versenyt nem ismerik. Tudják, hogy magyar gyermekből ott ur nem lehet, azok a pályák pedig, amelyeken a szülők tengődnek, le vannak nézve.

Szánandó sorsa van a romániai székely gyermeknek. Magyarországra csúfolják, a román gyermekek megdobálják, megkergetik. Örökös félsz között él, önérzete súlyos próbát áll ki, nem csoda, ha egyikénél, másikánál rossz tulajdonok fejlődnek ki; dacos, ravasz, alkalmazkodó vagy meghunyászkodó lesz.

Az ilyen nemzedék lehetetlen, hogy fel ne adja idővel magyar nemzetiségét. Kihal belőle egy emberöltőn át a faji érzés s az ismeretlen édes haza iránt való szeretet, amely szeretetet nem ápolták nála. Ha román lesz, legalább annyit nyer vele, hogy nem sértegetik, ha veri a mellét, hogy jó román és megtagadja a magyar ismerősöket, talán jobban boldogul. Meg is tévelyednek elegendő lemondással hirdetik: „Ott a haza, ahol élek, amelyik kenyeret ad”. A maguk szempontjából igazuk is van. Szeretetet a haza részéről nem tapasztalnak, gyámolításban, védelemben nem részesülnek. Minden nemzetiség között ők vannak az idegenben leginkább elhagyatva.

Az ott született magyar gyermek nem ismer jobb világot s azt elég jónak tartja. Az a néhány romániai székely gyermek, akik gondozásom alatt idehaza tanulnak mesterséget, jó ideig visszasírják Romániát. Két évvel ezelőtt kihozott 10 gyermeknek több mint fele visszaszökött, mert itt nem bírt megszokni. Akárhány közülük nem tud jól magyarul, de annál folyékonyabban és szívesebben beszél olámul.

Nem tettek kísérletet sem eddig a romániai székely gyermekek megmentésére. Pedig nem is lett volna nehéz megpróbálni hazatérésüket. Az a sok száz iskola, amelyik Magyarországon sok ezer szegény gyermeket táplál konviktusokban, segít ösztöndíjjakkal s nevel gyakorlati és tudományos pályákra kiváló embereket, tudott volna eddig is helyet szorítani egy-egy szegény romániai székely gyermeknek. Minden internátussal bíró iskola csak egyet fogadott volna be, 10–12 év alatt 200–300 intelligens embert nevelhetek volna a magyarságnak, akik ha ismét visszamentek volna, vezetői, tanácsolói, gyámolítói lettek volna kint ragadt véreinknek, ha itt maradnak, szószólói s jó munkásai lettek volna azok ügyének. A romániai viszonyok kal ismerős magyar papokra, tanítóokra konzuli hivatalnokokra, kereskedőkre, intelligensebb iparosokra nagyon is szükségünk van.

Ezt helyre lehetne hozni még most is. Nem kerül áldozatba, nem kíván külön intézkedést. Csak adjanak helyet az internátusokkal bíró intézetek egy-egy romániai magyar gyermeknek. Neveljék azt az egy gyermeket amíg az intézetet elvégezte. A kilépő ifju helyébe vegyenek ismét másikat fel. Legalább 300 ilyen iskolánk van az országban. Ne-

velhetnének azok papokat, tanárokat, orvosokat ügyvédeket, mérnököket, iparosokat és kereskedőket. Sok tehetséges gyermek van a romániai székelyek között, akik most nem lehetnek egyebek csak kocsisok, napszamosok s kevés tudással cellengő mesterlegények. Ha ebből a gyermekeseregéből kiemelkedik egynéhány, ez a példa vonzaná a többi is házájába, felkelti az ambíciót, a bizalmat és hálás szeretetet a haza iránt.

Leányokat is lehetne így leányiskoláinkban neveltetni.

Az az iskola, amelyik 30–50 tanulót lát el lakással, élelemmel, tankönyvvel, abban a létszámban egy romániai székely gyermeket is boldogíthat, anélkül, hogy megérezné.

Csak egy kis jó akarat, jó szándék kell hozzá az iskolák igazgatóságai részéről s megy a dolog. A székely társaságok előkészíthetik ez akciókat a társadalmi uton fejleszthetik nagyobb sikerrel, mint azt gondolnák.

László Gyula.

Nagy hangverseny.

A polgári dalegyesület által f. hó 11-én a „Nemzeti szálló” kertihelyiségében rendezett hangverseny, mint az előre látható volt, fényesen sikerült. A hangversenyt különösen érdekessé tette az a körülmény, hogy a zombolyai férfi dalárda és a zombolyai iparos dalegylet is közreműködött benne. A vasárnap délután hat óra vonattal érkezett két dalos egyület a polgári dalegyesület zászlója alatt fogadta, azonkívül nagyszámu közönség várta őket a pályaudvaron kiket a jeligék elneklése után Türk Marcell dr. ügyvéd a polgári dalegyesület igazgatója üdvözölt igen szép beszédben. A zombolyai dalárok részéről Ferch Vilmos ur köszönte meg a szívélyes fogadtatást. Azután megindult a menet a városba hangos muzsika szómellelt beláthatatlan nagy közönségtől kísérvé. Egyenest a „Nemzeti szálló” kerti helyiségébe vonultak, ahol száztizenöt teritékü gazdag vacsora volt megrendelve számukra. A vacsorát lehetősi sietséggel költötték el a dalárdisták, mert már fél nyolcz órakor kezdetét vette a nagy hangverseny.

A villamos fénygyárban uszó kert helyiséget egészen megtöltette városunk közönsége. Az érdekes hangversenyt a Himnusz nyitotta meg. A hatalmas összkar oly lélek emelő benyomást tett a publikumra hogy az, szünni nem akaró tapsviharba, éljenzésbe tört ki. Azután a zombolyai férfi dalárda a „Győzelmi dalt” énekelte el, majd a helybeli polgári dalegyesület éneke az „Erdei rózsza” következett. Ezután következett a műsor legérdekesebb száma Leitner Kálmán és Ferch Vilmos urak a zombolyai férfdalárda tagjai hegedün zongora kísérettel egy dal egyveleget adtak elő olyan virtuositással, hogy méltán meglepte városunk műértő közönségét is és azt a felzúgó tetszés nyilvánításra meg ujránziok kellett. Ezt követte a zombolyai iparos dalegylet éneke a „Nemzeti zászló”. Majd a helybeli polgári dalegyesület éneke „Gyűjtik a csordákat.” népdal melyben Szalay karmester szólójával aratott nagy tetszést. Ezután ismét a zombolyai férfi dalárda, majd pedig a zombolyai iparos dalegylet egy vegyes kará val következett „Ein Glöcklein ist versunken”, című német dalt adták elő. A műsört a polgári dalegyesület király indulója fejezte be. Minden darabot lelkesen tapsolt meg a közönség, de a műsor ugy is volt összeállítva, hogy annak minden száma valóságos versenydarabja volt az illető dalegyletnek. Hangverseny után a dalárdisták barátságos kommerszre ültek öme, mire aztán a tánc is elkezdődött a teremben.

A dalárdisták társas asztala nagyban fokozta a közönség kitünő kedvét. A táncz kedv nem volt nagy, még a fiatalság is inkább a kertben mulatott, a hol a közönség Kékési kitünő konyhája és pompás italai mellett egész hajnalig mulatott együtt. A vendég dalárdisták a reggeli 4 órai vonattal utazták vissza zombolyára egy sikerült est és magyar vendégszeretet emlékével.

HIREK.

— **A Király születés napja.** Fenséges uralkodónk születésnapját városunk is nagy fényvel és hódoló lelkesedéssel megünnepelte, hó 17-én. Este a városházát fényesen kivilágították az előtte való téren az összes renekarog fogják húzni szokás szerint — a „Gottersháltól”. Az összes templomokban hálaadó ünnepi isteni tisztelet leendő.

— **Kitüntetés.** Ő felsége Heim Mórnak, a nagykikindai gőzmalom r. t. igazgatójának a Ferenc József rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Az egyházmegye nesztora.** Dollenz József apátkanonok, a csanádi egyházmegye nesztora, ma ünnepelte Temesvárot születésének kilenczvenkettedik évfordulóját, mely alkalommal a káptalan és központi papság ovációkban részesítette.

— **Uj anyakönyvvezető.** A belügyminiszter a szerbíttebeli anyakönyvi kerületbe Reményi Béla irnokot anyakönyvvezető-helyettesé nerezte ki és őt a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Kinevezés és megbízás.** A vallás és közokt. miniszter Vidovits Kálmán, kassai Katonai alreáliskolai tanárt Juhász Károly gyöngyösi tornatanárt a helybéli áll. főgymnasiumhoz rendes tanárokká kinevezte. Stojka Miklós tanárt pedig a latin német tanszék betöltésével folytatólagosan megbízta. A jelenlegi igazgatónak Erzsébetvárosra áthelyezése a napokban fog a hivatalos közlönyben megjelenni.

— **Kinevezés.** Rónay Jenő főispán a felsőtorontali ármentesítő társulat elnöke Németh István társulati díjnokot irnokká nevezte ki.

— **Öngyilkos borbélysegéd.** Fendler József gyertyamosi illetőségű 17 éves borbélysegéd, mint lapunknak jelentik, hó 11-én az ottani temetőben egy forgópisztolyból négyszer magára lőtt. Egyik lövés a mellébe fúródott. A haldokló fiatal embert a szülői lakására szállították. A osendőrség előtt öngyilkosságának okául azt adta elő, hogy Seiet Lipót bécsi mesterétől kétszáz koronát elloptott és azzal megszökött Gyertyamosra; Attól félt, hogy a lopás miatt bezárják.

— **A városi szőlőtelepen** termelt osemegé szőlő Bánkov Sándor fűszerkereskedésében a mai naptól kezdve kapható.

— **Lefejezett birkák.** Szerdán éjjel a Nagykikinda felől közlekedő vonat Beodra és Török-Becse állomások közt a 355. sz. szelvénynél a pályatesten legelésző birkanyájából 41 darabot a szó teljes értelmében lefejezett. A mozdonynak ez a ténykedése a vonatnak háromnegyed órai késését okozta.

— **Megbízás.** A belügyminiszter dr. Dellimanics Lajos alispánt a községi közigazgatási tanfolyam igazgatói teendőinek vezetésével a következő két évre újlag megbízta.

— **Rabló história.** Rablók után kutat a rendőrségünk. Ugyanis Rille Mór föld-birtokos feljelentést tett a rendőrségen, hogy a határban levő szállásain a tanyások. Esser György és Tazsinger Venczel azt beszélték neki hogy a szálláson két bekormozott képű egyén járt és fenyege-

tések közt pénzt követelt tőlük. Az egyik Tazsinger mellének pisztolyt és szegezett, de észrevették, hogy közelednek mire a kukoriczában eltűntek. Bizonyára a kánikulai hőség esigázta fel a két szegény tanyás fantáziáját rablóhistoriára.

— **A temesvári szerb püspöki adminisztrátor.** Az újvidéki Branik szerint Brankovics szerb patriarcha a temesvári püspökmegye adminisztrátorául Bogdanovics budai püspököt terjesztette elő a kormánynak s a kormány az előterjesztést a kinevezendő személyre nézve elfogadván, a hivatalos lap legközelebbi száma hozni fogja Bogdanovics püspök kinevezését temesvári adminisztrátorrá.

— **Lopás a vasuton.** Nagy lopás történt a napokban a helybéli vasuti állomás rakodó helyén. Frankl J. fakereskedő részére nagyobb mennyiségű szerszámfa érkezett a vasuton. A lopást három asszony Fohsz Jánosné, Malogajszky Steváné és Fohsz Ferenczné éjjel követték el. Az egyik tolvaj asszonyt Frankl éppen abban a pillanatban lepte meg amikor a lopott fát egy bognármesternek el akarnak adni.

— **Akik meghalnak — fogadásból.** Grandjean Péter és Korneba Alajos Gyér községben a dinnyeiket őrizték éjszaka s nagyon elunták magukat a virasztásban. Kornebanak ötlete támadt;

— Tudod mit Péter, csináljunk fogadást arra, hogy melyikünk tud több dinnyét megenni. Így majd csak eltelik az idő

— Nem bánom, — felelte Grandjean, — de hát mibe fogadjunk?

— Két liter borba

— Kezet rá!

As alkut imigyen megkötve, hozzáláttak a dinnyeévéshez. Grandjean már a harmadik dinnyénél egy főtt szerzett magának s Korneba bármiként iparkodott is, csak nem tudta behozni Grandjean folyton vezetett, míg végre Korneba a tizedik dinnyénél nyögve kijelentette:

— Már nem birom tovább . . .

— Akkor hát nyertem, — szólt diadalmas arccal Grandjean, — fizeted a két liter bort!

De alig hogy kimondotta eme szavakat, elkezdett sápadozni, rosszul lett s néhány óra múlva meghalt. Korneba is sulyosan megbetegedett, most othon ápolja a felesége és szörnyű kínjai vannak.

— **A karlovai vasuti állomás kibővítése.** Mint értesülün a karlovai vasuti állomást az ősszel kibővítik, hogy az állomási épületben vendéglőt állítsanak föl. Az ideiglenes vasuti vendéglőt most Brasován Sándor fizető pénzérbérelte ki. Az általánosan ismert előzékeny modorú fiatal ember minden esetre emelni fogja a vendéglőt, mely eddig ele bizony nyugodva volt.

— **Meleg időszakban** majdnem nélkülözhetetlen egy jég szekrény. Az 1873. óta fennálló Stiller József es. és kir. szab. jégsekreény gyár (Budapest, Nagydiófa utca 22) törvényesen védett hűtőkészülékei, sör, víz, vaj, nyersuh stb. hűtésére elismert legjobb szerkezetűek, miért is nagy kedveltségnek örvendenek és több kitüntetést nyertek. E megbízható cég egyéb készítményei is, mint fagyalt, új szabad. cörkimérőkészülékei, bormérés berendezései, csapjai, fürdőkádai stb. mind tartósak és a mellett olcsóak. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

Csarnok.

Hogyan lettem komikus.

Irta: László Andor.

Ugy vonultunk be R.-be, mint a hogy emlékszem diákkoromban a tekintetes tanfelügyelő ur vonult be az iskolába. Nem vártuk a „visitációt”, a mester uram meg éppen nem, a mi annál is inkább érthetőbb, mivel ő valahol a korezmában tanulta a nekünk előadandó matematikát, hogy hát két iteze, meg két iteze, meg . . . Node nem is rohanta seuki fel a jó pedagógus-

nak, hogy mielőtt a „nebulókat” a számtanra oktatná, hát előbb maga a gyakorlat terén szerzi meg a magyarázathoz szükséges példákat s az anyagot. De úgy volt, hogy a tanfelügyelő ur nem nézte el mester uram buzgalmét és szépen kikököntette az állásából.

Mondom hát mi is váratlanul vonultunk be R.-be. Tanyát ütöttünk a piactéren s aztán direktorunk kegyes engedelmével mindnyájan elszéledtünk kvártélyt keresni.

Igen ám, csak hogy egy háznál sem találtuk otthon a gazdát. Az asszony népség meg sz badkozott ura tudta nélkül befogadni idegent.

En is bekerültem egy tisztas parasztházba. A gazda nem lévén hon, mit tehettem mást, megvártam, ugy déltájban aztán hazakerült, Kissé be volt „szekurálva” s így meglehetősen vendégszeretettel fogadott, sőt még ebédre is magával marasztalt.

Az ebéd során szóba hoztam előadásunkat. A jámbor gazdát sehogy sem bírtam rávenni, hogy eljöjjön megnézni az előadást. Hallani sem akart róla, „nem való az a magam fajtájának, meg aztán nem is tellik” mondá.

Csellel éltem. Ugy tettem mint az egyszeri paraszt meg zsidó. Lóra volt a parasztnak szüksége Elmegy a zsidóhoz, hogy majd tőle vesz lovat. Talált is egy gebét vak is volt a szegény, meg a fél-lábára sánta. No de igába jó lesz, gondolta magában a paraszt. Megkérdezte, hogy mennyiért adja.

— Tudja mit kend, szólt a zsidó, csináljunk üzletet.

— No nem bánom, ha becsületes. — Tudja mit! En odaadom kendnek a lovat ingyen, de kend írásban kötelezi magát, hogy betakarít a földemről mindent.

A paraszt, hogy ingyen jusson lóhoz, ráállott. Megkötötték a kontraktust s szorgalmasan dolgozott a paraszt a zsidónak vagy két hétig. Mikor aztán készen volt vele, abban a boldog tudatban, hogy most már az övé a ló, pihenni engedte egy napig. A rákövetkező reggelen bemegy az istállóba, hogy kivezesse a lovat, hát az bizony megdöglött. Bemegy a házba s elmondja. Az asszony persze jajveszékelt, hogy így meg úgy az Uristen hogy véri a szegény embert, mikor már lovat vesz, az is megdöglök.

A paraszt egykedvűen szólt:

— Ne csinálj galibát, hiszen ugy is ingyen volt!

En is így tettem, felajánlottam a gazdának két jegyet, két napi teljes ellátásért.

S ő ráállott.

Szobagazdám már jókor ott ült a helyén az ő hitestársával.

Akkor este az „Ur és Paraszt” ezimű színművet adtuk, a melynek tárgya abból az időből van merítve, a mikor még a hűbéresség divott. En a darabban egy rendőrkapitányt játsztam, a ki a zavargó parasztok közé lövet.

Minek tagadjam, egész ambícióval játsztam azon az este. Volt is olyan tapsom, hogy csak úgy rengett a ház.

De nini, az én gazdámék elhagyják a helyüket s sietve igyekeznek kifelé. Mi lehette őket, hogy az előadás vége előtt távoznak. Bizonyára annyira áthatotta őket a játék, hogy nem képesek tovább nézni a darabot. De majd megtudom.

Az előadás után sietve igyekeztem haza. A házhoz érve a kaput bezárva találtam No seba! Könnyedén keresztül másztam a kerítést, oda értem az ajtóhoz, az is be van zárva.

Kopogtam! Semmi nesz. Ujra kopogtam! Hallom amint fészkelődnek bent.

— Hej! Gazduram! — Nyissa ki, én vagyok.

— Mindjárt, szólt belülről, de előbb anyjuk hozd azt a fejszét!

— Micsodát?! Fejszét?! Minek az gazduram. Nem vagyok én rabló. Nyissa ki hát!

— De bizony be nem jön a komédiás

ur, szolt haragosan a gazda, nem tartok olyan embert a háznál, a ki a parasztek közé lövet, csak tessék máshol helyet keresni.
— De édes gazdum, fogtam könyörgésre a dolgot az csak játék, volt. Isten ments, hogy azt megtenném!

— Akár játék, akár nem, azt mondom, jobb lesz odébb állani, mert ha nem, hát keresztül lövök az ajtón, hangzott belülről.

Még csak az kellene. Egy-kettő, úgy elsiettem még a kerítést is majdnem magammal vittem s meg sem álltam direktorom lakásáig, ahol elmondtam a dolgot. Persze nagyokat kacagott rajta.

Ilyen bolond dolog is csak velem történhetett meg.

Azt szükségtelen talán elmondanom, hogy a történet után lemondtam arról, hogy mint intrikus arassak babérokat s felesaptam komikusnak, legalább ezentul majd elkerülöm a szobagazdák haragját s a jegyek árán kötött teljes ellátási szerződéseket megtarthatom s lekvittelhetem.

Hirdetések.

Birtokeladás.

I-ső rendű 1600 holdas temesgyei birtok eladó. — Kérdézős ködhetni a „Kiadói-nyomdában” Nagy-kikindán.

551 véghr. szám. 1901

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nkikindai kir. törvényszék 1899 évi 18960 számú végzése következtében Dr. Perényi Lajos ügyvéd által képviselt a tkanizsai központi takarékpénztár javára Radován Szovra és társa ellen 1200 kor. s jár erejéig 1899 évi jan hó 5-én fogantatosított kielégítési végrehajtás utján le és felül foglalt és 959 kor. becsült következő ingóságok, u. m. tehén, juhok, kocsi, szellőrosta, kukoricza szobabutor és takarmány nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tkanizsai királyi járásbírósi 1901 évi V. 85/11 számú végzése folytán 600 kor. 1200 kor. tőke követelés ennek 1897 évi deczem hó 10-ik napjától járó 6% kamatai, 1/4% váltó díj és eddig összesen 100 kor. 20 bírósági mir megállapított költségek erejéig Deszken alperesek lakásán leendő eszközzésére 1901-ik évi augusztus hó 22-ik napjának délután 2 órája határidőül kitűzetik.

Kelt T. Kanizsán 1901 évi augusztus hó 8 napján.

Karátsonyi
kir. bírósági végrehajtó.

Hirdetmény.

Alulírott csödtömeggondnok ezennel közhírré teszi, hogy a vb. Jankovics Alexandra elleni csődügyben megalakult csödválasztmány határozata értelmében a „Felső Torontál” 46 és 47 számaiban

közzétett „verseny—ajánlati hirdetmény” ezennel hatálytalannak nyilvánítottatik és helyette a következő

verseny—ajánlati hirdetmény

bocsátatik ki:

A vb. Jankovics Alex. nagysztnik-lósi bej. kereskedő cég csődügyében a csödtömeggondnok leltározott összes bolti áruk, továbbá a koporsóüzlethez tartozó áruk zárt ajánlati verseny utján értékesítettnek.

Az ajánlati versenytárgyalás Dr. Jeszenszky Géza csödtömeggondnok Nagy Szt Miklóson levő ügyvédi irodájában f. évi augusztus hó 27-én d. u. 5 orakor fog megtartatni, a mely határnapok d. u. 2 órájáig a lepecsételt és a becsérték 10%-ával mint bá natpénzzel készpénzben ellátott zárt ajánlatok és pedig külön a vegyes árukra és bolti felszerelésekre és külön a koporsó üzletre vonatkozólag, akár a választmányi elnök Dr. Türk Marcell nagykikindai ügyvéd úr kezeihez Nkikindán, akár pedig alulírott Dr. Jeszenszky Géza csödtömeggondnok kezéhez N. Szt. Miklóson; ugyanezen nap d. u. 2 órájától 5 órájáig pedig bizárolag alulírott csödtömeggondnok kezéhez N. Szt. Miklóson nyújtandók be.

A beérkezett ajánlatok felett a csödválasztmány szabadon határoz és a legmagasabb ígélet sem kötelezi:

A vételár azonnal készpénzben fizetendő és a kiszabandó vételi illeték kizárólag a vevőt terheli. Tartozik továbbá a vevő az üzleti helyiséget a banátpénz különben elvesztésének terhe alatt 3 nap alatt kiüríteni.

A beérkezett ajánlatok felett a csödválasztmány a fenti határnapra délutáni 5 órakor azonnal határoz, azonban fenntartja magának a csödválasztmány a nyomban eszközzendő szóbeli árveréshez való jogot is.

A leltározott áruk menyiségeért és minőségeért a csödválasztmány szava tösságot nem vállal.

N. Sztmiklóson, 1901 aug. 15-én.

Dr. Jeszenszky Géza

mint vb. Jankovics Alex. csödtömeggondnok.

1774 szám végh. 1901.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-kikindai kir. járásbírósi 1901 V. 1091/1 számú végzése által Dókity Szima mokriai lakos végrehajtó javára id. Kádi János, Jánosné Magdolna s ifj. Kádi János mokriai lakosok ellen 316 kor. költség járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 2100 kor. becsült különféle háziabutorok, 3 ló. 200 kereszt bú a ágynemű és egyéb tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a nagy-kikindai kir. járásbírósi V. 1901 1091/2 sz. kiküldetést tartalmazó végzése folytán a helyszínén vagyis Mokriában alperesek lakásán leendő eszközzésére 1901-ik évi augusztus hó 28-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik

és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek bocsáron alul is eladatni fognak.

Az elarverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kikindán, 1901-ik évi augusztus hó 13 napján

Stolz Adolf
kir. bir. végrehajtó.

Cs. kir. mesóvíz lovaknak.

1 üveg ára 2 K, 80 fill.

Kwizda féle Restitutionsfluid.

40 év óta udvari istállóban, katonai és polgári nagyobb istállóban használatban van, nagyobb erőfeszítések előtt erősítésül utána pedig az erő visszaadására továbbá fozamodásoknál a merevségnél stb. idomításnál a lovat kiváló szolgálattokra képesíti Valódi csak a fenti védjeggyel kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárban és droguazületben.

Rőraktár:

Kwizda Ferencz János,

cs. és kir. osz. magy. román kir. és bolgár fedelmi udvari szállító.

Kerületi gyógyszerész. Korneuburg, Bécs mellett.

Kis hirdetések

felvétetnek e lap

Kiadóhivatalában

Állást keresők, munkaadók, vevők és eladók, bérlők és bérbeadók és mindazok, akik a nagyközönség köréből keresik az érdekelt feleket, hirdessenek a

„Torontáli Közlöny”

„Kis hirdetések” rovatában.

A kis hirdetések rovatában: minden szó egyszeri beiktatása 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül.

Vidékről igen kényelmesen be- küldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát.

A „Torontáli Közlöny”

Kiadóhivatala Népkert utca
7. szám.

CSERMÁK KÁROLY

gyógyszertára a „Meváltóhoz“

Sürgöny-czim: Csermák Nagyikinda. **Nagy-Kikindán főtér.** Sürgöny-czim: Csermák Nagy-Kikinda.

Vegygyógyszerészi és hygienicus készítmények laboratoriuma

Mindenemű rehis bel- és külföldi orvosi és gyógyszerészi különlegességek, kötszerek, toilette czikkek, illatszerek; gyógyborok: Cognac, Malag Madeira Scherry, Tokay; valódi Jamaica-rum, állatgyógyszerek, gyógy- és pipere-szappanok, orvosi műszerek, betegápolási czikkek, hőmérők gummiczikkek, óv szerek, arcz-, kéz- és hajkenőcsök, haj- és arczvizek, fog-, száj- és mosóvizek raktára.

Csermák Károly-féle nagyikindai kéz- és arczkenőcs. A hölgyek kedvencz arcskenőcse. Ezen kiváló hatásának bizonyult és nagy elterjedtségnek örvendő teljesen ártalmatlan összetételű szer a legalkalmasabb a széplő, bőrálka, sömör, és pörsenésfoltok teljes eltávolítására, a sima, tiszta arczbőr előállítására és az üde arczszin megtartására. Nagy tégely ára: 1 korona, kis tégely ára: 60 fillér.

Csermák Károly-féle nagyikindai arczszépítő szappan igen kellemes illatu. Egy drb ára: 50 fillér.

Csermák Károly-féle kitünő hajfestő szer, mely rövid idő alatt vissza adja a haj eredeti színét és azzal a kiváló tulajdonsággal bír, hogy sem a fejbőrt, sem a kezeket nem festi. Ára: 1 korona és 2 korona.

Csermák Károly-féle Champoing- Watter (Champe- Fluid) a fejbőr erősítésére, a fejkorpa eloszlatására igen kitünőnek bizonyult nagy elterjedtségnek örvendő hajszer, a hajhullást megakadályozza. — Ára 1 korona.

Csermák Károly-féle China pomád a legjobb hajuövesztő szer. Kis tégely: 1 korona, nagy tégely: 2 korona.

Mindezen szerek eredeti és kifogástalan minőségben csakis a készítőnél, Csermák Károly a „Meváltóhoz“ czimzett reáljogu gyógytár tulajdonosánál kaphatók.

Csermák Károly

gyógyszerész a „Meváltóhoz.“

Esemény
a magyar
irodalomban!

NAGY KÉPES

VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖRTÉNE-
LEM KLASSIKUS KÖNYVE. A
LEGGAZDAGABB TÖRTÉNEL-
MI KÉPTÁR.

Tizenkét kötetben

Eddigélé három kötet jelent
meg. — Négy havonkint jön
egy-egy kötet.

Bővebbet a prospektus, melyet min-
denki ingyen kap.

A teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar
írók közreműködésével:

Marczali Henrik

Megrendelhető
3 korona

csokoly havi részlet-
fizetésre
a rendelőlapon segély-
vel, mely kivágandó
és levelezőlapra ra-
gasztva, hozzánk be-
küldendő.

Révai Testvérek iro-
dalmi intézet Részvény
társaság.

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut18

A nagy képes világtörténet
azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az el-
ső teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő
világtörténelem.

A nagy képes világtörténet
megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult
értéktelessé vált.

A nagy képes világtörténet
az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinek, a
ki művelt ember akar lenni.

A nagy képes világtörténet
az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom
hazaszeretetet és összetartást tanul.

A nagy képes világtörténet
fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket

A nagy képes világtörténet
brilláns stílusával és pompás illusztrációival nemcsak
tanít, hanem oktatra gyönyörködtet is és a legna-
gyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Irodalmi Intézet Részvény-
társaságtól Budapesten a

Nagy Képes Világtörténet

című művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vévén, hogy eddigélé három
kötet jelen meg a további kötetek 4 havonkint jelennek meg. Kötelezem ma-
gam a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havon-
kint mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az eset-
leg elmaradó részletek költségemre postal megbízás útján szedhetők be és en-
nek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik. A
mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók

Név:

Kelt:

Állás:

